

رام ۳۰

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

سی‌ام فروردین

کهنترین رخداد تاریخی ایران که در سی‌ام فروردین رخ داده، دستگیری و کشته شدن فرورتیش سردار ایرانی نامدار و شهربان ماد در زمان کمبوجیه است که رقیب نیرومند داریوش بزرگ بود. او پس از شکست از داریوش به ری گریخت و در این روز به سال ۵۲۱ پیش از میلاد دستگیر و در همین شهر کشته شد.

در دوران معاصر رخدادهای سیاسی این روز بیشتر با گفتگو و کمتر با جنگ و درگیری حل شده‌اند. در سی فروردین ۱۲۸۶ میرزا علی اصغرخان اتابک اعظم با یک کشتی جنگی زره پوش روسی و تشریفات کامل وارد بند انزلی شد تا صدراعظم ایران شود. مجاهدین گیلان ابتدا از پیاده شدن او جلوگیری نمودند و سپس بانمایندگان مجلس شورای ملی تماس گرفته کسب تکلیف کردند. مجلس موافقت خود را با ورود او اعلام کرد و او در ساحل از کشتی پیاده شد. سیزده سال (۱۲۹۹) بعد در گرماگرم شورش شیخ محمد خیابانی مخبرالسلطنه والی آذربایجان وارد تبریز شد و در عالی قاپو مسکن گزید، طرفداران خیابانی عالی قاپو را محاصره و از راه رفت و آمد اشخاص به آنجا جلوگیری کردند، اما مخبرالسلطنه کار خود را پیش برد و چندی بعد دموکرات‌ها را به گریز وا داشت.

مخبرالسلطنه هدایت و همراهانش پس از به دست گرفتن قدرت در تبریز

درست یک سال بعد در همین روز دکتر محمد مصدق که والی فارس بود پس از استعفا وقتی والی جدید نصرت‌السلطنه به شیراز وارد شد، آنجا را ترک کرد و به منطقه‌ی بختیاری رفت. در همین روز اسماعیل سمیتقو راهزن مشهور کرد به آذربایجان حمله کرد و درگیری شدیدی میان او و ژاندارم‌ها در گرفت که به مرگ ژاندارم‌های زیادی انجامید. در همین روز هم بود (۱۳۳۳) که مجلس موسسان پاکستان در پیروی از سیاست انگلستان زبان پارسی را در این کشور نوظهور طرد کرد و زبان ملی پاکستان را اردو و بنگالی اعلام کرد. زبان رسمی و ادبی پاکستان تا پیش از آن مانند باقی مناطق شمال هند پارسی بود.

سی‌ام فروردین در ضمن سالگرد کوشش برای ریشه‌کنی جمعیت و زبان برخاسته از ایران زمین هم هست. در سال ۱۲۸۲ در همین روز تزار روسیه یکی از گسترده‌ترین برنامه‌های ضدیهودی‌اش را آغاز کرد و در کیشینف پایتخت بسارابی که به تازگی تابع روسیه شده بود، دهها هزار یهودی را وادار به جلای وطن کرد. در این جریان ۷۰۰ خانه و ۶۰۰ مغازه‌ی یهودیان ویران و غارت شد و حدود پنجاه تن به قتل رسیدند. یهودیان که اغلب از ایران زمین به آنجا کوچیده بودند، به اروپا و فلسطین رانده شدند و بیشترشان در ورشو اقامت گزیدند. جالب آن که همین روز سالگرد آغاز شورش یهودیان گتوی ورشو بر ضد نازی‌ها هم هست که در ۱۳۲۱ رخ

داد.

سربازان آلمانی پس از
سرکوب شورش گتوی
ورشو در کنار یهودیان
شکست خورده

در سطح جهانی این روز با چند رخداد سیاسی مهم مصادف بوده است. در سال ۹۰۸ گروهی از امیران محلی آلمانی به فرمان پاپ (حکم و ورمس) در منع تبلیغ آرای لوتر اعتراض کردند و به این ترتیب جنبش پروتستانیسم آغاز شد. در ۱۱۴۹ ماری آنتوانت با لویی شانزدهم ازدواج کرد و جالب این که در همین روز کاپیتان جیمز کوک به استرالیا رسید و این سرزمین توسط اروپاییان کشف شد، یا بالعکس!

در زمانه‌ی خودمان در همین روز (۱۳۸۴) بود که کاردینال راتزینگر با لقب پاپ بندیکت شانزدهم رهبری کاتولیک‌های جهان را بر عهده گرفت و شش سال بعد (۱۳۹۰) فیدل کاسترو در کوبا از قدرت کناره‌گیری کرد. سی‌ام فروردین سالگرد زایش چند کشور هم هست. در ۱۲۱۸ طی معاهده‌ی لندن دولت پادشاهی بلژیک زاده شد، در ۱۳۲۷ برمه استقلال یافت و به سازمان ملل پیوست، و در ۱۳۶۳ سرود ملی و پرچم کشور استرالیا تعیین شد. در همین روز به سال ۱۲۷۱ چارلز دوریا نخستین خودرو را در آمریکا ساخت، سالیوت-۱ که اولین ایستگاه فضایی بود به هوا پرتاب شد (۱۳۵۰) و اولین بخش از کارتون سیمپسون‌ها از تلویزیون پخش شد (۱۳۶۶).

در میان مردم ایران زمین اسکندر شیروان‌زاده نمایشنامه‌نویس و ادیب (۱۲۳۶) در این روز زاده شد و سعدی افشار (سعدالله رحمت‌خواه) بازیگر و استاد سیاه‌بازی در این روز (۱۳۹۲) درگذشت. رفتگان دیگر این روز عبارتند از چارلز داروین (۱۲۶۱)، پیر کوری فیزیکدان (۱۲۸۵)، چارلز سندرس پیرس فیلسوف (۱۲۹۳)، کنراد آدنائر سیاستمدار (۱۳۴۳)، اوکتاویو پاز شاعر (۱۳۷۷) و جان مینارد اسمیت (۱۳۸۴).